

Qvislingstyret.

(163)

Det er gjentatte ganger ^{ogsaa} fremholdt at vaart land under Qvislingstyret paaførtes store tap. At saa ikke er tilfelle burde i allefall vaare jurister vite. Jeg ref. her noen rettsavgjørelser.:

Tyskerne hadde bestemt seg for aa stille vaar heimeverende handelsforprisedomstol. Dens verdi var anslaatt til 400 millioner.

Lagmannsretten i 1945 og Høgsterett i 1946 fastslo at minister Irgens i Qvislingstyret hadde reddet handelsflaaten fra a bli tatt som prise (Norsk rettstidende s 75-46)

Mot Forsyningsminister Blehr ble anlagt erstatningssak. Det ble ved Oslo Byrett paavist at Blehr ved en bytteavtale med tyskerne hadde reddet 789 millioner for vaart land -idet vi fikk varer for dette beløp og unn-gikk aa levere varer -realverdier- for beløpet. Videre hadde Blehr hindret Terboven i aa sende 250 000 radioapparater til Tyskland -verdi 70 a 80 millioner.

Og videre hadde Blehr avverget at 25 000 arbeidere samt materialier overførtes ti Tyskerne, hvorved vaart land spartes for store aarlige millionbeløp.

Videre fastslog retten at Qvisling og Blehr hadde hindret at de norske kirkeklkker ble sendt ti Tyskland.

I Eidsiva Lagmannsrett 4 juni 1946 uttalte dommeren at Fretheim fikk hindret tyskerne i aa utskrive flere hester under paaskudd at dette ville berøve det norske landbruk den nødvendige trekraft. (Etter krigen solgte staten 10 000 hester til Polen og endda hadde hadde landet mange nokk igjen)

Da saken mot minister Fretheim kom opp for Høgsterett, uttalte dommeren at Fretheim som ren fagmann hadde hatt heldige virkninger for landets næringsliv bl.a. ved aa hindre at tyskerne igangsatte en skogavvirkning, som tilsidesatte alle forstmessige hensyn.

(Se rettstidende 1947 s. 366 jf. s. 353)57.)

Under saken mot kommisarisk statsraad Sigurd Johansen mars 1947 i Eidsiva Lagmannsrett uttalte dommer (Solem) i retten, at Johansen hadde søkt aa fremme norske interesser paa best mulig maate, og at han hadde hindret tyskerne i utbytning av landet. - Det ble bl.a. nevnt i dommen: Tyske privatfirmaer søkte aa trenge seg inn i fiskeomsetningen og ta fortjenesten fra nordmennene. Dette fikk tiltalte hindret. Tiltalte ble oppmerksom paa at det foregikk en ukontrollert eksport til Tyskland av varer som okkupasjonstroppene kjøpte opp utenfor de kvoter som var avtalt. Dette spørsmål tok tiltalte opp, og ved forhandling fikk han ordnet det slik at det ble godskrevet Norge i mellomverende med Tyskland 287 mill. i den anledning.

Kommisarisk statsraad og sjef for Forsyningsdepmentet, Øystein Ravners sak var oppe ved samme anledning ogsaa ved Eidsiva Lagmannsrett. Om ham uttalte retten at "han gikk helt og fuldt inn for aa verge norske interesser" og at han arbeidet energisk for saa vidt mulig aa avverge de krav som ble stilt fra tysk hold- og videre at Ravner har gjort en utmerket i det viktige og vanskelige arbeide for aa sikre landets forsyninger.

Ravners sak ble anket til Høgsterett hvor den behandledes samtidig med kommisarisk statsraad Erling Sandbergs sak. Første vote-rende dommer Fougner uttalte at Sandberg og Ravner i sine stillinger "i rikt mael ha' gagnet land og folk økonomisk og forsyngs-

Qvislingsstyret.

II

forsyningsmessig. -- De øvrige dommere var enige heri.

(Norsk Rettstidende 1947, s. 614 -615 -21.

Hverken Sandberg -Johansen eller Ravner tilhørte N.S.-partiet.

Sjefdirektør Rygg sa i en kringkastningstale 14 mai 1945 - gjen-gitt i Aftenposten dagen etter. Etter at tyskerne hadde ribbet Nor-ges Bank for 8 milliarder - "Heldigvis ble man reddet for mange inngrep, fordi N.S. og tyskerne stod mot hverandre." (- Det var altsaa Qvisling, som bremsed.)

~~Maad~~ Innstillingen fra den komite som gransket Norges Banks i ledelse under okkupasjonen, hetter det: Ut fra erfaringene i andre land maa man gaa ut fra at okkupanten ville skaffe seg de fornød-ne omsetningsmidler paa norsk bekostning uansett om direksjonen i Norges Bank var blitt staaende eller ikke. Hvis direksjonen var fratrådt, sier komiteen videre, ville enhver bremse paa penge-forbruket opphørt (Morgenbl. 6/7 1948)

Denne betraktning gjelder ogsaa Qvislings styre. Var det fratrætt,-ville trolig enhver bremse paa pengeforbruket ha opphørt.

Oppgave
Høgsterett hadde faatt Skulle N.S. ha paaført den Norske Stat 281 mill. tap.

Hr Smedal skriver i sin bok at denne oppgave, som gir seg selv ut for aa være - foreløbig- sies ogsaa aa være utarbeidet i Finans-departementet, - altsaa ikke "av" Finansdep. Den mangler dato og underskrift. Det er dette dokument, som ingen vedkjenner seg som selv Høgsterett bygger paa naar retten anfører at N.S. har kostet staten 281 mill. kr.

Hr Smedal peker ogsaa paa at det forekommer adskillige regne-feil i oppgaven bl.a. en summeringsfeil paa 600 000 kr. i N.S. dis-favor. - Det er ogsaa paaført oppgaven poster, som ikke rettelig kan belastes N.S. bl.a. 14 mill.kr. til statspolitiet og grensepoli-tiet, som maatte ut selv om det ikke har eksistert noe N.S. parti.

Videre er det saakaldte Idrettsdepartement belastet med 132 mill mens bare 5 millioner angikk idretten. -- Resten 127 millioner kr. gjaldt Arbeidstjenesten (A.T.) som begyndte sin virksomhet alle rede i Administrasjonsraadets tid, og som da hadde ferdige planer om gjennomføring av alm. tvungen arbeidstjeneste. - Disse planer ble overtatt og gjennomført av Nasjonal Samling med bistand av høyere befal i den norske hær, hvis nasjonale holdning er hevet overtvil. ("Riksadvokatens Meddelelseblad" 1947 nr. 36, s. 90.)

I denne anonyme oppgave er ikke oppført kreditposter, - kun ~~ark~~ debetposter. Det er ikke i oppgaven tatt noe hensyn til svære og varige verdier som Arbeidstjenesten har tilført landet gjennom veiarbeider, - dreneringsarb.-oppdyrkning, - nyrydning, skogkultur, byggearb. m.v. --Avviklingskontoret for A.T. opplyser at Arb.tjene- sten utførte ca 6 millioner dagsverk. Regner man kr.15,- pr dag blir det 90 millioner kr.

Qvislingstyret har ~~ikke~~ altsaa ikke paaført staten tap, men i sin korte regjeringstid derimot spart staten for ca en milliard kr. -- Dette kunne Qvisling gjøre fordi han benyttet de dygtigste fagmenn i de forskjellige departementer hvor de økonomi-ske forhold skulle ivaretas.

~~Nær~~ vårt land, -- som i 1905 var et meget velsituert land med